

Sygn. akt IV KS 27/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **T. C.**

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2021 r.,

skargi obrońcy oskarżonej

na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...)

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 30 grudnia 2019 r., sygn. akt II K (...) - w zakresie punktu XXIV, tj. w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonej od popełnienia czynów z art. 286 § 1 k.k. i przekazujący sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. kosztami postępowania skargowego obciążyć oskarżoną

T.C.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w K., orzekając w przedmiocie odpowiedzialności karnej m.in. oskarżonej T. C., w punkcie XXIV wyroku, na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.k.

uniewinnił oskarżoną od popełnienia zarzuconych jej czynów, wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego. Nadto, Sąd I instancji obciążył Skarb Państwa kosztami postępowania w tym zakresie oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonej zwrot kosztów ustanowienia obrońcy.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej w odniesieniu do T. C. przez prokuratora na niekorzyść, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonej T. C. od popełnienia czynów z art. 286 § 1 k.k. i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na powyższy wyrok skargę w trybie art. 539a k.p.k. złożyła obrońca oskarżonej, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w K. w części, tj. w zakresie jego punktu II wyroku, w którym to Sąd Okręgowy w K. uchylił punkt XXIV wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 grudnia 2019 r., sygn. II K (...) i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.. Skarżąca zarzuciła „naruszenie art. 437 § 2 kpk przez uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku w części dotyczącej oskarżonej T. C. i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w celu przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, podczas gdy nie zachodziły przesłanki wskazane w art. 439 § 1 kpk i art. 454 kpk, jak też nie zachodziła konieczność przeprowadzenia przez sąd pierwszej instancji na nowo przewodu sądowego w całości, albowiem Sąd drugiej instancji w odniesieniu do oskarżonej T. C. dysponował zgromadzonym w pełni materiałem dowodowym, jego analizą, prawną oceną i treścią wydanego orzeczenia, nadto w apelacji prokuratora nie podniesiono zarzutów, które mogłyby skutkować stwierdzeniem przez Sąd Okręgowy w K. uchybień wyroku sądu pierwszej instancji w odniesieniu do tej oskarżonej, a w konsekwencji naruszono art. 434 § 1 pkt 3 kpk”.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt: IV Ka (...) i przekazanie sprawy temu Sądowi, jako sądowi odwoławczemu, do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę prokurator Prokuratury Rejonowej w K. , wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonej T. C. jest niezasadna, a wobec tego nie mógł zostać uwzględniony postulat skarżącej o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wbrew stanowisku skarżącej, Sąd II instancji podejmując wobec oskarżonej T. C. rozstrzygnięcie o charakterze kasatoryjnym, nie dopuścił się obrazy art. 437 § 2 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Z kolei, zgodnie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Uprawnienie Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku wobec wystąpienia przesłanek określonych w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19). Postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy natomiast dublowaniu przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej, co oznacza, że niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. ponownie, samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było

w konkretnej sprawie konieczne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018 r., V KS 3/18).

W realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości przyczyna podjęcia przez Sąd odwoławczy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym. Wbrew twierdzeniu autorki skargi nie jest to konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ale zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w K. w punkcie 5.3.1.4.1. uzasadnienia (str. 28) wskazał jednoznacznie jako podstawę prawną uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w K. o sygn. II K (...) w zakresie jego punktu XXIV, w którym uniewinniono oskarżoną T. C. od występków z art. 296 § 1 k.k. – właśnie art. 454 § 1 k.p.k. Uznał bowiem za nieuprawnione i błędne stanowisko Sądu I instancji co do zaistnienia na gruncie niniejszej sprawy przesłanki określonej w art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. skutkującej koniecznością uniewinnienia oskarżonej T. C. od popełnienia zarzucanych jej czynów. Stwierdził, że gdyby nie stwierdzone uchybienia w zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego, zapadłby niewątpliwie wyrok Sądu pierwszej instancji o innej treści, gdyż Sąd I instancji nie znalazłby podstaw do uniewinnienia oskarżonej T. C.. Sąd ad quem wskazał przy tym wprost, że wydanie przez Sąd Odwoławczy wyroku o innej treści było niedopuszczalne z uwagi na unormowany w treści art. 454 § 1 k.p.k. zakaz *ne peius*.

Sąd II instancji, dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie podczas rozpoznania podniesionego w apelacji oskarżyciela publicznego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, mającego wynikać z wadliwej oceny zgromadzonych dowodów, doszedł do odmiennych niż Sąd *a quo* konkluzji. Nie zaaprobował oceny dokonanej przez Sąd I instancji w części prowadzącej do uniewinnienia oskarżonej, uznając ją za poczynioną z obrazą art. 7 k.p.k. Mając na względzie całokształt zebranego materiału dowodowego, uznał za bezpodstawne i błędne uznanie, że oskarżona nie miała zamiaru popełnienia przestępstw lub udzielenia pomocy w ich popełnieniu. Wskazał, że sprzeciwiają się temu takie okoliczności jak: podpisanie przez oskarżoną licznych umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych z operatorami sieci telefonicznych bądź w imieniu podmiotu, który reprezentowała, ale zbyła na rzecz innej, nowo poznanej osoby, bądź w

imieniu spółki K., z którą nie była w żaden sposób powiązana, oraz brak zamiaru oskarżonej wywiązania się z tych zobowiązań umownych.

Choć zatem Sąd odwoławczy nie przesądził definitywnie winy oskarżonej, mając na względzie treść art. 454 § 1 k.p.k., to jednak jednoznacznie wskazał, że prawidłowa ocena zgromadzonych dotychczas w sprawie dowodów nie dawała podstaw do wydania wyroku uniewinniającego, a to z kolei rodzi potrzebę ponownego wypowiedzenia się w tej kwestii przez Sąd I instancji. Udzielając Sądowi I instancji wytycznych, Sąd Okręgowy wskazał na potrzebę ponowienia postępowania dowodowego w sprawie, w szczególności ponownego odebrania wyjaśnień od oskarżonej i współoskarżonych w sprawie oraz enumeratywnie wymienionych świadków. Uznał, że wyniki tej oceny będą miały priorytetowe znaczenie dla dokonania właściwej, prawidłowej kwalifikacji prawnokarnej zachowania oskarżonej.

Niewątpliwie zasadnicze znaczenie dla oceny niniejszej skargi ma układ procesowy, w jakim orzekał Sąd II instancji. Raz jeszcze przypomnieć należy, że Sąd Okręgowy w K. rozpoznawał apelację prokuratora wniesioną od wyroku uniewinniającego T. C. od zarzucanych jej występów zakwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k. Był zatem związany ograniczeniami wynikającymi z art. 454 § 1 k.p.k. W tym zas zakresie przypomnieć należy, że w wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, zgodnie z którym sąd odwoławczy "nie może skazać oskarżonego". Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego skargą orzeczenia Sądu II – właśnie owa reguła wyrażona w art. 454 § 1 k.p.k. miała bezpośredni wpływ na treść orzeczenia. Stwierdzenie poprawności zastosowania przez Sąd odwoławczy art. 454 § 1 k.p.k., jest wystarczające do akceptacji wyroku tegoż Sądu, a tym samym oddalenia skargi obrońcy oskarżonej T. C..

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. postanowiono jak w części wstępnej postanowienia. Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 636 § 1 k.p.k.

Z tego względu orzeczono jak w sentencji.